



Pohjois-Savon käräjäoikeuden laamanni

## Rikosuhrimaksun määräämättä jättäminen ja huolellisuus tuomion laatimisessa

### ASIAN VIREILLETULO

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 3 §:n 3 momentin mukaisessa rangaistustuomioiden tarkastamisessa kiinnitettiin huomiota siihen, että Pohjois-Savon käräjäoikeus ei ollut 14.6.2022 asiassa R 20/3245 antamassaan tuomiossa nro 22/125117 määrännyt vastaajalle rikosuhrimaksua, vaikka tämä oli tuomittu rangaistukseen rikoksista, joista ankarin säädetty rangaistus on vankeutta.

Lisäksi huomiota kiinnitettiin siihen, että asia oli käsitelty käräjäoikeudessa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 5 b luvun mukaisessa tunnustamisoikeudenkäynnissä, mutta tuomiosta ei kuitenkaan ilmennyt, millaisen rangaistuksen käräjäoikeus olisi asiassa tuominnut ilman vastaajan myötävaikutusta rikoksensa selvittämiseen.

### SELVITYS

Pohjois-Savon käräjäoikeuden laamanni on 22.3.2023 toimittanut apulaisoikeuskanslerin sijaisen asiassa pyytämän selvityksen, jonka ovat allekirjoittaneet yhdessä käräjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut käräjätuomari A sekä ratkaisukokoonpanoon osallistuneet käräjätuomari B ja asiaa käsitellessä käräjänotaarina toiminut aluesyyttäjä C.

Selvityksessä on myönnetty, että asiassa on tapahtunut virhe, kun käräjäoikeus on epähuomiossa jättänyt rikosuhrimaksun määräämättä, vaikka se olisi rikosuhrimaksusta annetun lain mukaan tullut määrätä.

Selvityksessä on myönnetty, että asiassa on tapahtunut virhe myös siltä osin, että tuomion perusteluissa ei ole rikoslaissa edellytetyllä tavalla ilmoitettu, millaisen rangaistuksen tuomioistuin olisi tuominnut ilman vastaajan myötävaikutusta rikoksensa selvittämiseen. Selvityksen mukaan käräjäoikeuden muistiinpanoista ilmenee, että julistettaessa tuomiota tunnustamisoikeudenkäynnin päätteeksi on käräjäoikeus ilmoittanut, mikä oikeudenmukainen ja yleisen rangaistuskäytännön mukainen seuraamus vastaajan syyksi tuolloin luetuista rikoksista olisi ilman tunnustamisoikeudenkäyntiä ollut. Tämä seikka oli kuitenkin epähuomiossa jäänyt kirjaamatta tuomion perusteluihin.

## **RATKAISU**

### **Rikosuhrimaksun määräämättä jättäminen**

Rikosuhrimaksusta annetun lain 2 §:n mukaan se, joka tuomitaan rangaistukseen rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vankeutta, on velvollinen suorittamaan rikosuhrimaksun. Lain 4 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuin määrää rikosuhrimaksun rangaistuksen tuomittaan.

Vastaaja oli tuomittu asiassa rangaistukseen yhteensä kolmestatoista törkeästä ampuma-aserikoksesta, jotka oli tehty osin ennen rikosuhrimaksusta annetun lain voimaantuloa ja osin lain voimaantulon jälkeen. Rikoslain 41 luvun 1 §:n mukaan ankarin törkeästä ampuma-aserikoksesta tuomittava rangaistus on kaksi vuotta vankeutta.

Asian ratkaisseeseen kokoonpanoon kuuluneet A, B ja C ovat menetelleet virheellisesti, kun he eivät ole määränneet vastaajaa suorittamaan rikosuhrimaksua.

### **Vaihtoehtoisen seuraamuksen ilmoittamatta jättäminen**

Rikoslain 6 luvun 8 a §:n 1 momentin mukaan rangaistus määrätään noudattaen lievennettyä rangaistusasteikkoa, jos tekijä on myötävaikuttanut rikoksensa selvittämiseen siten kuin oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 1 luvun 10 ja 10 a §:ssä ja 5 b luvussa sekä esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 10 a §:ssä säädetään. Pykälän 3 momentin mukaan tuomiossa on ilmoitettava tuomitun rangaistuksen lisäksi myös, millaisen rangaistuksen tuomioistuin olisi tuominnut ilman edellä tarkoitettua myötävaikutusta.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan tuomarin on virkatoimissaan oltava huolellinen.

Käräjäoikeuden tunnustamisoikeudenkäynnissä antamassa kirjallisessa tuomiossa ei ole rikoslaissa edellytetyllä tavalla ilmoitettu sitä, millaisen rangaistuksen tuomioistuin olisi tuominnut ilman vastaajan myötävaikutusta rikoksensa selvittämiseen. Mainittu rangaistus on selvityksen mukaan kuitenkin ilmoitettu suullisesti julistettaessa tuomiota.

Asian ratkaisseeseen kokoonpanoon kuuluneet A, B ja C ovat menetelleet huolimattomasti, kun asiassa annettu kirjallinen tuomio ei edellä kuvatulla tavalla ole vastannut suullisesti julistettua tuomiota.

## Toimenpiteet

Kiinnitän asian ratkaisseeseen käräjäoikeuden kokoonpanoon kuuluneiden kärjätuomari A:n, kärjätuomari B:n ja kärjänotaarina toimineen aluesyyttäjä C:n huomiota rikosuhrimaksun määräämistä koskevien säännösten noudattamiseen.

Kiinnitän lisäksi asian ratkaiseen kokoonpanon huomiota huolellisuuteen tuomion laatimisessa.

Pyydän Teitä toimittamaan ratkaisuni A:n, B:n ja C:n tietoon.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Leo Lahtinen